

Hvis ordfører fritas for resten av perioden, må det velges ny ordfører

Kommunal Rapport 20.09.2021, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Hvem skal være ordfører hvis nåværende blir fast møtende vara på Stortinget?

SPØRSMÅL: Korleis skal kommunane gå fram dersom ordførar vert fast møtande vararepresentant på Stortinget, til dømes dersom ein fast stortingsrepresentant får ein ministerpost? Blir det då rett at ordførar søker «midlertidig» fritak etter [kommunelova § 7-9](#) andre avsnitt, for så at varaordførar rykker opp som ordførar og det må veljast ny varaordførar mellombels i samsvar med [§ 6-2](#) fjerde avsnitt fyrste og andre setning?

SVAR: Utgangspunktet er altså at valg som stortingsrepresentant ikke medfører tap av verv som folkevalgt. For noen verv vil det være umulig å kombinere disse med å være stortingsrepresentant. Da må den folkevalgte i stedet søke kommunestyret om å bli fritatt fra ett eller flere kommunale verv etter bestemmelsen i [kommuneloven § 7-9](#), midlertidig eller for resten av valgperioden.

Slikt fritak kan bare gis for det eller de vervene den folkevalgte har søkt om fritak for. En ordfører som blir valgt til Stortinget kan således søke om fritak fra vervet som ordfører og medlem av formannskapet, men fortsette som medlem av kommunestyret hvis hun mener hun klarer det, og må da i stedet melde forfall til kommunale møter som kolliderer med arbeidet i Stortinget.

Også tidsrammen for fritak er det den folkevalgte søker om, og den vil her avhenge av hva som er årsaken til dette. Her er det et viktig moment om søknaden om fritak er for et nærmere angitt tidsrom, eller for hele den resterende valgperioden. For ordfører er regelen etter [kommuneloven § 6-2](#) at varaordførar rykker opp i vervet for fritaksperioden, samtidig som det velges en ny midlertidig varaordførar. Hvis ordfører fritas for resten av perioden, må det velges ny ordfører. Spørsmålet blir da om søknad om fritak ved slikt «opptrykk» til møtende stortingsrepresentant må anses som midlertidig eller for hele valgperioden.

Utgangspunktet er at det avgjør kommunestyret, men jeg vil mene at her må en slik søknad oppfattes som søknad om uttreden for resten av valgperioden. Vi må her se den valgte representantens verv som regjeringsmedlem som noe som man tar sikte på at skal vare ved ut valgperioden i kommunen.

En tidsramme for fritak for den tid ordfører møter fast i Stortinget, vil være for ubestemt. Søknad om midlertidig fritak bør derfor være knyttet til en presist angitt tidsramme, jf. bestemmelsen i [§ 7-9](#) siste avsnitt: «En folkevalgt som har fått innvilget midlertidig fritak, har ikke rett til å tre inn igjen i vervet før fritaksperioden er over», som skal ivareta dette hensynet generelt.